

Protocol time-out, schorsen en verwijderen

voor het primair onderwijs van de Passie,
stichting voor Evangelisch Bijbelgetrouw Onderwijs

Colofon

Dit protocol is een bewerkte versie van het modelprotocol 'toelating, time-out, schorsen en verwijderen' wat is opgesteld door Verus, vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs.

Vastgesteld door het college van bestuur op 11 april 2024

Met instemming van de po-gmr op 9 april 2024

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
1. Algemene uitgangspunten	4
2. Time-out	5
Omschrijving	5
Grond voor time-out	5
Toelichting	5
Procedure voor time-out	5
3. Schorsing.....	6
Omschrijving	6
Gronden voor schorsing.....	6
Toelichting	6
Procedure voor schorsing.....	6
4. Verwijdering van leerlingen van een school voor basisonderwijs	7
Omschrijving	7
Gronden voor verwijdering.....	7
Toelichting	7
Procedure voor verwijdering	8
Dossiervorming.....	9
5. Omgang met ouders die de rust of continuïteit van het onderwijsproces verstoren	9
Aanspreken en benoemen van grensoverschrijdend gedrag door ouders	9
Maatregelen die genomen kunnen worden	9
Vastleggen in het leerlingdossier.....	10
Opstelling van de ouders bij handelingsverlegenheid	10
Zorgplicht.....	10

Inleiding

Op de scholen van de Passie streven wij een veilig sociaal klimaat na. Door structureel aandacht te geven aan de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen helpen wij hen zich zodanig te gedragen dat het op school veilig is. Als leerlingen ongewenst gedrag laten zien, grijpen wij actief in en wachten niet af tot dit gedrag 'vanzelf overgaat'. Daarbij zijn duidelijke en soms ingrijpende maatregelen nodig. Dat geldt ook voor situaties waarin leerlingen hardnekkig volharden in grensoverschrijdend, agressief of gewelddadig gedrag of wanneer ouders/verzorgers zich bedreigend of agressief gedragen. Soms is schorsing of verwijdering van een leerling nodig. Deze maatregelen worden echter niet toegepast als we niet eerst door andere maatregelen hebben geprobeerd het ongewenste gedrag te beëindigen. Enkel straffen heeft geen zin, afwijkend gedrag van leerlingen is ook een signaal dat er iets aan de hand is. Het is van belang om ook te kijken wat er achter het gedrag zit en dat naar oplossingen gezocht wordt.

Het protocol maatregelen, schorsing en verwijdering van de Passie geeft een regeling voor situaties waarin er een time-out, schorsingsbesluit of verwijderingsbesluit aan de orde is. Met dit protocol wordt getracht te bewerkstelligen dat voor betrokkenen duidelijk is wat er geldt ten aanzien van het opleggen van een time-out en dat het traject dat leidt tot een schorsing of verwijdering op zorgvuldige wijze wordt doorlopen. Met het protocol wordt aangesloten bij de huidige wet- en regelgeving en de uitspraken van de Landelijke klachtencommissie en de Geschillencommissie passend onderwijs.

1. Algemene uitgangspunten

Het opleggen van een formele time-out, een schorsing en een verwijdering van een leerling zijn maatregelen die, afhankelijk van de aanleiding, het karakter van een ordemaatregel, een disciplinaire maatregel of een maatregel in het belang van het kind en/of de school kunnen hebben. Vaak gaat het om een combinatie van deze aspecten. Bij de toepassing van maatregelen worden de volgende algemene maatstaven in alle gevallen in acht genomen:

1. Consistente toepassing: gelijke gevallen worden gelijk behandeld. Op hetzelfde onaangepast gedrag moet dus dezelfde maatregel volgen, behalve indien sprake is van herhaald onaangepast gedrag. Bij herhaald onaangepast gedrag kan een zwaardere maatregel worden getroffen.
2. Evenredigheid: indien pedagogische maatregelen geen effect (meer) hebben, kunnen een formele time-out, schorsing en/of verwijdering worden toegepast. Ook moet de maatregel qua aard, zwaarte en gevolgen evenredig zijn aan het gedrag dat tot de maatregel aanleiding geeft. Dit betekent ook dat moet worden afgewogen of in een concreet geval niet kan worden volstaan met een schriftelijke waarschuwing en dat in een volgend geval een zwaardere maatregel zal worden toegepast. Verder is het niet per definitie zo dat een eerste geval van onaangepast gedrag altijd tot de lichtste maatregel dient te leiden. Het gedrag kan zo ernstig zijn dat het gerechtvaardigd is gelijk een zwaardere maatregel te treffen in het kader van de veiligheid of als ordemaatregel.
3. 'Ne bis in idem': een leerling kan niet voor de tweede keer gestraft worden voor hetzelfde feit. Het is dus niet mogelijk een leerling eerst te straffen met een schriftelijke waarschuwing en vervolgens daarna een schorsing op te leggen.

2. Time-out

Omschrijving

Van een formele time-out¹ is sprake wanneer de leerling maximaal één dag of korter het recht op deelname aan het onderwijs wordt onttrokken. Het betreft een snelle maatregel in een acute situatie. Een time-out zal normaliter gedurende een schooldag worden opgelegd en geldt voor die desbetreffende schooldag. De mogelijkheid om een leerling een time-out te geven is een interne beleidsregel welke niet in de wet is vastgelegd. Dit in tegenstelling tot de schorsing die wel aan wettelijke voorwaarden is gebonden.

Grond voor time-out

Grond voor een formele time-out is ontoelaatbaar gedrag of een ernstig incident dat het in het belang van de leerling en/of de school noodzakelijk maakt de leerling voor de duur van maximaal één dag niet aan de les te laten deelnemen en op school te laten komen.

Toelichting

Situaties om over te gaan tot een formele time-out zijn onder andere:

Fysiek geweld/pesten/chantage/discriminatie door de leerling. Hierdoor voelen medeleerlingen en/of medewerkers zich op school niet meer veilig, omdat een leerling fysiek geweld gebruikt, pest, treitert, misbruik maakt van macht, bedreigt, chanteert, discrimineert, of aanwijzingen van leerkrachten en/of schooldirectie negeert;

Het zich schuldig maken aan vandalisme, het vernielen of beschadigen van zaken of het buitensporig vervuilen ervan.

Procedure voor formele time-out

1. De formele time-out maatregel kan alleen worden toegepast door de directeur van de school dan wel de vervanger van de directeur (na overleg met de directeur).
2. De maximale duur van de time-out bedraagt één dag.
3. De ouders/verzorgers worden door de directeur of diens vervanger onmiddellijk van het incident en de time-out op de hoogte gebracht en verzocht hun kind die dag van school te komen halen. Zolang de zorg over de leerling niet aan de ouders kan worden overgedragen, neemt de school maatregelen om passende zorg voor de leerling buiten de klas of buiten de school te realiseren. De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van huiswerk, te voorkomen dat deze een achterstand oploopt.
4. De ouders/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Dit gesprek wordt gevoerd door de leerkracht en de directeur en dient op korte termijn plaats te vinden (bij voorkeur dezelfde dag).
5. Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders 'voor gezien' getekend en in het leerlingendossier opgeslagen. Indien ouders niet 'voor gezien' wensen te tekenen, dan wordt het verslag aangetekend naar hen opgestuurd, samen met een begeleidend schrijven waarin aangetekend is dat de ouders geweigerd hebben het verslag 'voor gezien' te tekenen.
6. De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk door de directeur gemeld aan het bestuur.

¹ Een time-out wordt ook wel een interne schorsing genoemd.

3. Schorsing

Omschrijving

Van schorsing van een leerling is sprake wanneer de leerling tijdelijk - maximaal 1 week - het recht op deelname aan het onderwijs wordt ontzegd². Wanneer de ontzegging van de deelname aan het onderwijs maximaal één dag omvat, betreft het geen schorsing maar een time-out.

Gronden voor schorsing

1. Wanneer onaangepast gedrag en/of uitingen van de leerling (binnen of buiten de school) leidt tot ontwrichting van het onderwijsproces en/of wanneer de veiligheid in/op school in het geding is.
2. Wanneer een (andere) grond die het in het belang van de school en/of de school dringend noodzakelijk maakt dat de leerling tijdelijk niet deelneemt aan de les of niet op school komt.

Toelichting

Bij het opleggen van een schorsing en het bepalen van de duur ervan geldt dat altijd de aard en de mate van het gedrag/gedragingen moeten worden betrokken. Als het gedrag van de leerling ontwrichtend en/of grensoverschrijdend is, kan dit de veiligheid, de kwaliteit en de continuïteit van de onderwijsprocessen negatief beïnvloeden. In dat geval kan een schorsing noodzakelijk zijn.

Onder ontwrichtend gedrag kan bijvoorbeeld worden verstaan dat een leerling niet ontvankelijk is voor begeleiding en correctie, een leerling verhoogd prikkelbaar is of als de leerling bij herhaling te druk gedrag vertoont.

Onder grensoverschrijdend gedrag kan bijvoorbeeld gedacht worden aan gedrag dat ernstig in strijd is met de reguliere fatsoensnormen, agressief gedrag als uiting van boosheid of om een bepaald doel te bereiken, zoals verbaal geweld (zoals bedreigen, schreeuwen, schelden) en/of fysiek geweld (schoppen, slaan gooien met spullen).

Procedure voor schorsing

1. De formele bevoegdheid tot schorsing van een leerling ligt bij het bevoegd gezag. De praktijk is dat de schooldirecteur een leerling schorst na overleg met het bestuur³. Het bestuur zelf kan ook een leerling schorsen. Indien de schorsing door de schooldirecteur plaatsvindt, ontvangt het bestuur een afschrift van het schorsingsbesluit dat aan de ouders is gestuurd.
2. Schorsing vindt pas plaats na overleg met de leerling, de ouders en de groepsleerkracht, tenzij het in het belang van de school en/of de leerling noodzakelijk is om de schorsing met onmiddellijke ingang in te laten ingaan. In dat geval heeft het in de eerste zin genoemde overleg alsnog zo spoedig mogelijk plaats. In het gesprek dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.
3. Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen. Indien ouders niet 'voor gezien' wensen te tekenen, dan wordt het verslag aangetekend naar hen opgestuurd, samen met een begeleidend schrijven waarin aangetekend is dat de ouders geweigerd hebben het verslag 'voor gezien' te tekenen.

² Het bestuur kan op grond van artikel 40c, lid 1 WPO een leerling voor langer dan één dag, doch maximaal een week met opgave van redenen schorsen.

³ In het managementstatuut is opgenomen dat de bevoegdheid tot schorsing aan de directeur is overgedragen.

4. In het verslag worden de redenen voor schorsing onderbouwd en de aanvang en de tijdsduur ervan vermeld samen met eventuele andere genomen maatregelen. De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van huiswerk en het laten deelnemen aan toetsmomenten (buiten de groep in school), te voorkomen dat deze een achterstand oploopt.
5. De schorsing langer dan één dag dient direct schriftelijk gemeld te worden bij de Inspectie van het Onderwijs met opgaaf van redenen⁴. Een afschrift van de desbetreffende schorsingsbrief wordt toegevoegd bij de schriftelijke melding.
6. Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bestuur. Hierbij wordt de procedure uit de klachtenregeling gevolgd.

4. Verwijdering van leerlingen van een school voor basisonderwijs

Omschrijving

Nadat blijkt dat meerdere interventies niet het beoogde effect hebben, kan verwijdering als uiterste maatregel worden toegepast⁵. Verwijdering kan ook worden toegepast als onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstig incident of grensoverschrijdend gedrag.

Van verwijdering van een leerling is sprake wanneer het bestuur besluit een leerling de verdere toegang tot de school te ontzeggen.

Gronen voor verwijdering

1. Ernstig onaangepast gedrag van de leerling, waardoor de leerling een ernstige bedreiging vormt voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
2. Ernstig onaangepast gedrag van de ouder(s) van de leerling, waardoor de ouders een ernstige bedreiging vormen voor de orde, rust en/of veiligheid op school.
3. Een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en ouders.
4. Handelingsverlegenheid van de school, dat wil zeggen het niet in voldoende mate tegemoet kunnen komen door de school aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Toelichting

Voor alle verwijderingen geldt dat een afweging gemaakt dient te worden ten aanzien van de aard en de mate van het gedrag/de gedragingen. Soms kan een enkele gedraging reden vormen voor verwijdering, soms kan een patroon van gedragingen reden vormen voor een verwijdering. Als het gedrag van de leerling of van de ouder(s) de veiligheid, de kwaliteit en de continuïteit van de onderwijsprocessen ernstig negatief beïnvloedt kan een leerling worden verwijderd. Hierbij wordt bedoeld ontwrichtend en grensoverschrijdend gedrag.

Onder ontwrichtend gedrag kan, maar niet uitsluitend, worden verstaan dat een leerling niet ontvankelijk is voor begeleiding en correctie, een leerling verhoogd prikkelbaar is of als de leerling bij herhaling te druk gedrag vertoont.

Onder grensoverschrijdend gedrag kan, maar niet uitsluitend, gedacht worden aan gedrag dat ernstig in strijd is met de reguliere fatsoensnormen, agressief gedrag als uiting van boosheid of om een bepaald doel te bereiken, zoals verbaal geweld (zoals bedreigen, schreeuwen, schelden) en/of fysiek geweld (schoppen, slaan gooien met spullen).

⁴ Artikel 40c, lid 3 WPO.

⁵ Artikel 40, lid 11 WPO.

Er zal onderzocht moeten worden of de leerling, in het belang van de leerling en de onbelemmerde voortgang van het onderwijs, nog langer op de school te handhaven is. Daarbij is een rapport van een onafhankelijke deskundige noodzakelijk.

Procedure voor verwijdering

Verwijdering van een leerling is een maatregel die het bestuur slechts in het uiterste geval en pas na zeer zorgvuldige afweging mag nemen. Bij de beslissing tot verwijdering moet volgens de wettelijke vastgestelde procedures worden gewerkt:

1. De schooldirecteur geeft schriftelijk een signaal af aan het bestuur dat een leerling niet langer op school te handhaven is.
2. In het geval dat tot verwijdering wordt overgegaan wegens handelingsverlegenheid omdat niet in de ondersteuningsbehoefte van de leerling kan worden voorzien, dient altijd een volledig ontwikkelingsperspectief (OPP) in het leerlingdossier aanwezig te zijn waarmee daadwerkelijk is gewerkt. De handelingsverlegenheid dient namelijk onder meer te blijken uit dit OPP. Alleen in het geval dat een OPP niet kan worden opgesteld doordat de ouders hun medewerking niet geven (zoals onder 6 beschreven) kan uiteindelijk worden volstaan met een eenzijdig OPP waarvan de uitvoering door dit gebrek aan medewerking stopt.
3. Voordat de directeur tot verwijdering van een leerling besluit, worden zowel de betrokken groepsleerkracht als de ouders gehoord, nadat het desbetreffende dossier is doorgenomen met het bestuur. Indien het voornemen bestaat om de leerling gedurende de looptijd van de besluitvorming en het zoeken naar een andere school te schorsen, worden de ouders ook over dit voornemen gehoord. Gedurende de periode van een voornemen tot verwijdering kan een leerling niet langer dan maximaal een week worden geschorst⁶.
4. De ouders ontvangen van het bestuur schriftelijk een gemotiveerd besluit tot verwijdering waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om binnen zes weken schriftelijk bezwaar te maken tegen het besluit. De brief wordt aangetekend met bericht van ontvangst en per gewone post verzonden.
5. Het bestuur meldt het besluit tot verwijdering van de leerling direct, maar uiterlijk binnen zeven dagen aan de leerplichtambtenaar⁷.
6. Indien ouders bezwaar maken, hoort het bestuur hen over dit bezwaarschrift.
7. Het bestuur neemt binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit. Dit besluit wordt zowel per gewone post als aangetekend met bericht van ontvangst aan de ouders verzonden.
8. Definitieve verwijdering vindt pas plaats nadat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder "andere school" kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs⁸. Dit is een resultaatsverplichting⁹. Zonder de bereidheid van een andere school de leerling toe te laten kan niet verwijderd worden.

⁶ Zie artikel 40c, lid 1 WPO.

⁷ Artikel 18, lid 1 Leerplichtwet. Op basis van de wet hoeft geen contact opgenomen te worden met de Inspectie van het Onderwijs.

⁸ Indien een leerling wordt verwezen naar een school SBO/SO dient eerst een TLV aangevraagd moet worden c.q. te zijn.

⁹ Ouders hoeven het niet eens te zijn met deze school. Als er maar een school gevonden wordt die bereid is de leerling toe te laten.

9. Van het besluit tot verwijdering hoeft de Inspectie van het Onderwijs niet op de hoogte gesteld te worden¹⁰. Dit in tegenstelling tot een schorsing waar de Inspectie wel van op de hoogte gesteld moet worden.

Dossiervorming

De directeur is verantwoordelijk voor het bijhouden van het dossier. In het dossier wordt opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school heeft gedaan om deze op te lossen en om de verwijdering van de leerling te voorkomen. In het dossier bevindt zich - behoudens in het geval het daarmee beoogde doel daarmee niet (meer) bereikt kan worden - bijvoorbeeld ook een afschrift van de schriftelijke waarschuwing van de school aan de (ouders van de) leerling waarbij gewezen wordt op een mogelijke verwijdering als de grond hiervoor blijft bestaan.

Het dossier bevat ook afschriften van alle brieven die zijn aangegeven bij de procedure voor verwijdering. De zienswijze van ouders bijvoorbeeld maakt eveneens een belangrijk onderdeel uit van het dossier.

5. Omgang met ouders die de rust of continuïteit van het onderwijsproces verstoren

Soms kan het gedrag van de ouders verstorend werken op de goede relatie tussen school en ouders. Er behoort een gezonde wisselwerking te zijn tussen opvoeders en de schoolmedewerkers om goed onderwijs te kunnen geven. Dit betekent overigens dat een gezonde kritische opstelling van ouders de kwaliteit van onderwijs ten goede kan komen. Echter, ouders die zich ongewenst gedragen of verantwoordelijkheid buiten zich neerleggen, beïnvloeden hiermee niet alleen de kwaliteit van onderwijs, maar ook de veiligheid op school. Wanneer dit het geval is, kunnen ook maatregelen tegen ouders noodzakelijk zijn.

Scholen dienen zich tot het uiterste in te spannen om conflicten met ouders te voorkomen. Bij vergaande conflicten dient gedacht te worden aan het inzetten van bemiddeling en mediation. Voorkomen moet worden dat kinderen het slachtoffer worden van een geschil tussen ouders en school.

Aanspreken en benoemen van grensoverschrijdend gedrag door ouders

Indien zich een incident/incidenten met een ouder zich voordoet/voordoet¹¹ dan is het van belang om snel en inhoudelijk met de ouder te communiceren. Het is aan te bevelen om een gesprek met ouders schriftelijk vast te leggen. Indien de ouder zich hierbij grensoverschrijdend gedraagt, dan is het van belang de ouder op zijn gedrag aan te spreken en te melden dat dergelijk gedrag niet aanvaardbaar is.

Afhankelijk van de ernst van het gedrag kan het gesprek worden gevolgd door een brief waarin duidelijk de omgangsnormen op de school worden uitgelegd en dat daarom dergelijk gedrag niet wordt getolereerd.

Maatregelen die genomen kunnen worden

De ernst van het gedrag bepaalt de wijze van regulering van de communicatie en de duur van het toegangsverbod.

¹⁰ Artikel 3, lid 1, sub a, lid 1 WOT.

¹¹ Bijvoorbeeld met stemverheffing 'verhaal' halen bij de leerkracht in aanwezigheid van de klas, waarbij ook scheldwoorden vallen.

Ontzeggen toegang

De ouder kan afhankelijk van de aard en omvang van het grensoverschrijdende gedrag, tijdelijk de toegang tot het schoolgebouw en/of schoolplein worden ontzegd.

Het tijdelijke toegangsverbod moet per aangetekende brief en gelet op de spoedeisendheid per e-mailbericht worden bevestigd.

In de brief dienen ouders gewezen te worden op de uiterste consequentie van hun handelen, namelijk dat hun kind wordt verwijderd ten gevolge van het vertoonde, grensoverschrijdende gedrag. De school dient in geval van de ontzegging van de toegang de wijkagent in te lichten. De school is immers niet bevoegd om bij overtreding van het toegangsverbod, de betrokken ouders zelf fysiek te verwijderen uit de school of van de terreinen. Dit is voorbehouden aan de politie wegens lokaal-/terreinvredebreuk. De wijkagent kan eventueel proces-verbaal opmaken.

Indien de ouders hun gedragingen in positieve zin aanpassen (bijvoorbeeld als dit blijkt uit een tussentijds gesprek), dan kan de ontzegging door het bestuur eerder worden opgeheven.

Reguleren van de communicatie

Het kan nuttig zijn om de communicatie (voor een bepaalde tijd) te reguleren bijvoorbeeld om deze via een vaste persoon te laten lopen die geen onderdeel uitmaakt van het schoolteam, bijvoorbeeld een bovenschoolse directeur of directeur van een andere school.

Vastleggen in het leerlingdossier

Het reguleren van de communicatie en het tijdelijk ontzeggen van de toegang kunnen belangrijke onderdelen zijn van de opbouw van het dossier en deze dienen schriftelijk vastgelegd te worden.

Opstelling van de ouders bij handelingsverlegenheid

Wanneer er sprake is van een leerling met ondersteuningsbehoefte, kan zich de situatie voordoen dat ouders geen of onvoldoende medewerking verlenen. Te denken valt aan het niet willen tekenen van een handelingsplan, het niet geven van toestemming voor onderzoeken of om externen in te schakelen. Hierdoor wordt de handelingsverlegenheid van school niet door de leerling veroorzaakt, maar door de ouders zelf.

Wanneer ouders niet willen meewerken, is een indringend gesprek met ouders noodzakelijk. Ouders dienen in dit geval uitdrukkelijk gewezen te worden op de gevolgen van hun gedragingen. In het belang van de leerling moet de school zich tot het uiterste inspannen om in overleg tot de juiste onderzoeken en ondersteuning te komen. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld het inschakelen van schoolmaatschappelijk werk en/of een onderwijsconsulent. Indien van toepassing wordt de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling gehanteerd.

Zorgplicht

Voorkomen moet worden dat de leerling de dupe wordt van het gedrag van de ouder. Scholen zullen zich tot het uiterste moeten inspannen om verwijdering van de leerling te voorkomen. Het reguleren van de communicatie en een tijdelijk toegangsverbod zijn belangrijke onderdelen van de opbouw van het dossier. Mocht een leerling worden verwijderd, dan dient het bestuur een andere school te vinden die bereid is de leerling in te schrijven.